Образ Степана Радченка за романом «Місто» В.Підмогильного

У своєму романі «Місто» через розкриття образу Степана Радченка – вихідця з села, який прагне «закріпитися» у міському житті – В.Підмогильний намагається розв’язати одвічну проблему неоднозначності людської душі, знайти рішення, не моралізуючи та не кидаючись у крайності.

Основна тема твору – доля селянської молоді, у якої після радянської революції з'явилася неймовірна до того можливість отримувати якісну освіту, «вийти в люди», досягти чогось більшого у житті, а також внести у закостеніле сільське життя живий подих прогресу, культури, творчого прагнення та натхнення. Проте багато з них, і Степан також, стикнулися з тим, чого не чекали. Місто давно живе за своїми правилами, яких не під силу змінити наївним «здобувачам» з села, скоріше їхня доля – пристосування, в кращому випадку таке, що дозволить їм розкритися та реалізувати свої амбіції.

Степан Радченко, енергійний, здібний, рішучий, впевнений юнак, що приїжджає з села до Києва, щоб отримати освіту та направити її на благо рідного села, сприяти переходу сільського життя на новий, вищий рівень у всіх сферах. Спочатку його лякає місто – велике, шумне, вороже, сповнене незнайомих людей та незвичних дійств. При цьому село здається йому тихим пристанищем, чимось ідеальним, теплим, рідним. Проте місто знайшло гачок, на який впіймало Степанову душу, та поступово змінило і його прагнення, і світогляд.

Степана захопила література, він відчуває в собі разом і здібність до неї, і жагучу потребу визнання свого таланту. Він кидає навчання, стає відомим письменником, але разом із цим пристосовується до міського життя, починає поділяти і мрії міських жителів , і способи їх здійснення, і моделі поведінки. Степан Радченко більше не ідеаліст, сповнений світлих сподівань, а прагматичний молодий чоловік, здібний, ерудований, іронічний, який здатний на жорсткість задля досягнення своєї мети.

Та й мета в Степана вже не така благородна, як по приїзді. Він уже не може знов хотіти того, чого хотів раніше, і повертатися до села не збирається. Тепер його мета – міське життя, це бажання визнання, а також супутніх атрибутів успіху – хорошого житла, престижної роботи, слави. Досягнувши цього, Степан не отримав лише душевного спокою, бо став ніби розірваний надвоє між собою минулим та теперішнім, міським.

Це яскраво проявляється в його стосунках з жінками. Його ставлення до них міняється, спочатку йому миліша за усіх «нештучна», близька душею Надійка, дівчина з його села. А далі він уже обирає собі жінок за іншими критеріями – він хоче новизни, пригод. Вдвічі старша за нього дружина господаря квартири, мила, жвава корінна жителька міста Зоська, що вчинить через нього самогубство, потім Рита – красивий образ ,картинка, маска, за якою лише пустота… Кожну жінку в своєму житті Степан використовує як сходинку в просуванні «нагору», потім швидко розчаровується й кидає.

Нарешті Степан, досягнувши визнання та матеріального комфорту, зруйнувавши стосунки з багатьма людьми ,а головне – втративши самого себе ідеалістичного, благородного, впевненого, втративши непохитні орієнтири в житті, залишається на самоті з роздвоєністю у власній душі. Він намагається знайти порятунок зовні – кидається знов до Надійки, проте вона також змінилася під впливом міста й викликає у Степана

майже відразу. І навіть його раптове натхнення, викликане зустріччю з Ритою, його намір писати «повість про людей» здаються швидкоминучими, бо йдуть зовні, а всередині його – роздвоєність, розгубленість і пустота, з яких людина не може творити мистецтво.

Отже, у глибоко психологічному образі Степана Радченка В. Підмогильний розкрив особисту трагедію втрати себе, неспроможності, неготовності багатогранної, обдарованої та прагнучої визнання особистості зорієнтуватися у великому, сповненому суперечливих можливостей та спокус, міському житті.